

יו. לא עברתי ממצותיך, לא הפרשתי ממין על שאינו מינו, ולא מן התלוש על המחוכר כו'. המצות צריכות שיפעלו פעולתם בשמים, בתכליתם הפרטי המכוון בכל מצוה ומצוה, ועוד יותר ברישומן שהם מצות אלהיות, שזה הרושם פועל הרבה על הלב לקדשו ולטהרו, ונותן ג"כ לעצם המצוה צביון קדושתה הראויה לה, ופועל ג"כ על עומק הדברים בנפש באופן שיעמדו לעד כי "דבר אלהינו יקום לעולם". וכמה איפוא תהי' ניכרת ההבלטה שהם מצות ד', רק בשמירת הדברים בדקדוק נמרץ עם פרטים רבים ודקדוקים מוגבלים. שלולא היו מצות נימוסיות שתעודתן גלויה לפי תכליתן, לא הי' כ"כ מקום לקפידות ועיכובים כאלה. ורק באלה הדקדוקים הנפלאים תחול על המצוה ועל פועלה רוח ד', שיכיר וירגיש שבמצות ד' הוא עסוק, אע"פ שחלק מתכליתה וטעמה אולי יהי' גלוי לפניו, אבל הלא עליו לדעת כי מי שחכמתו אין חקר הוא צום. ע"כ עלינו להסתכל הרבה על המובן מתיכות ואותיות התורה עם הקבלה הנאמנה בגדרים ודקדוקים של המצוה, שבזה תושלם ההוראה הפנימית שאין אנו מחליטים שכבר עמדנו על עומק כל תכונתה. ויותר מזה יביא הדבר את מקיים המצוה כהלכתה להתכונן שגם החשך שיש לנו מצוירינו בתכליתה של המצוה הנחמדה גם לנו ע"פ טעמה הגלוי, כמו הקמת התורה בישראל ע"י מצות המתנגות ומנויות הכהונה והלויה, עלינו לדעת כי שכלינו ורגשנו המוגבל מאד אינו יכול לצייר כלל כל הודה והדרה וגודל תועלתה של טובה כללית לאומית ואנושית לדורות, כמו שהיא בהירה וידועה לאדון כל המעשים ב"ה, אשר לו עצה ותושיה. ע"כ הדקדוקים מורים שאנו נמשכים בעבותות האהבה לתכלית המצות, לא כפי צוירינו החלש והמצומצם כ"א כפי רחב הדעה האלהית, ע"כ הפתגם של "לא עברתי ממצותיך" המורה שלא עבר הגבול בקיום המצות מצד שהמה מצות ד', וע"כ הם נמסרים להגבלה אלהית, אע"פ שלפי השקפה אנושית שטחית בטעם המצוה לא היינו נוקקים לאלה הדיוקים, ע"כ דוקא הם נותנים לה את כל זיוה הדרה וקיומה. לזאת נאה מאד הוידוי על מצוה אלהית שיש בה נימוקים גלויים אנושיים כמצות המעשרות והתרומות, לומר שהשתדל מבלי לחסר ממנה החיים האלהיים המסומנים רק ע"פ הדיוקים המכוונים שהם ראויים רק למעשה ד', שדומים לדברים הטבעיים וסודות החיים הכלליים והפרטיים, שהזהירות בתכונות ודקדוקיהם ע"פ מדתם היא מורה על המרחב הגדול שיש בחוקי החכמה, המתרחבים בכל היקום הרוחני והחומרי, הנערכים בדעה עליונה שאין לה סוף ותכלית. לא עברתי ממצותיך, להשמר בהם כצביון הראוי למצותיך, שהנני ראוי להיות ממלאם באופן מלא ומצומצם בדיוק מכוון, בלא התערבות של העברת הגבולים המכוונים ע"פ השקפה שכלית בתכלית המצוה שמושג לשכלי הרפה, כ"א לא די שנתתי ללוי לגר ליתום ולאלמנה וקיימתי התכלית המושקף גלוי, כ"א הכנסתי בהם את המאור האלהי להורות שבעבודת ד' אני עסוק, ובחוקים עליונים שאין מגבוליהם לסור אל עבר אחר כל זהו, לא הפרשתי ממין על שא"מ, ולא מן התלוש על המחוכר כו'.